

СУРУНКАЛИ ГЕПАТИТЛАРНИ АНЪАНАВИЙ ВА НОАНЪАНАВИЙ (ҲАЛҚ ТАБОБАТИ) ПРОФИЛАКТИКАСИ ВА ДАВОЛАШ АЛГОРИТМИ

Мамасолиев Н. С.,

Асқаров И. Р.,

Хакимов Н. С.,

Қаландаров Д. М.

Анджон давлат тиббиёт институти

Долзарблиги

Ҳозирги даврда Ўзбекистонда кўрилган чора-тадбирлар натижасида ҳалқ табиблари томонидан хизматлар кўрсатиш соҳасида ҳуқуқий база шакллантирилди, Ўзбекистон ҳалқ табобати ассоциацияси ташкил этилди, ҳалқ табобатининг усуллари ва ютуқларини самарали ва хавфсиз тарзда қўллаш учун биринчи навбатдаги шарт-шароитлар яратилди, уни ривожлантиришнинг асосий мақсадлари ва йўналишлари белгилаб берилди.

Шу муносабат билан, аҳоли орасида ижтимоий аҳамиятга эга сурункали жигар касалликларининг, биринчи навбатда сурункали гепатитларнинг профилак-тикаси ва уларнинг хатар омилларини эрта аниқлаш, уларга қарши курашиш ва мувофиқлаштиришнинг самарали усуллари излаб топиш назарий ва амалий жиҳатдан муҳим илмий йўналиш ҳисобланади.

Изланиш мақсади. Сурункали гепатитларни анъанавий ва ноанъанавий (ҳалқ табобати) профилактикаси ва даволаш алгоритмини ишлаб чиқиш.

Изланиш материаллари ва усуллари. Тадқиқотга 18-74 ёшли сурункали гепатит ва жигар циррози билан клиник шифо-хоналарда даволанган эркак ва аёллар популяцияси (4585 та) ўрганилди ва жумладан, 18 дан 75 ёшгача бўлган 40 та сурункали гепатитлар билан беморларда профессор И.Р. Асқаров томонидан ҳалқ табобати соҳасида яратилган, “Аскальций”, “Шифои Мархабо-хон” ва “Асшифо” табиий озик-овқат қўшимчалари (ООҚ) қўлланилди ва уларнинг самарадолиги, вирусга қарши синтетик препаратларга (АВП) таққос-ланиб чиқилди. Вирусга қарши синтетик препаратлардан энтекавир ва даклатасвир/собосфувир” қўлланилди.

Текширилган папуляцияда клиник шифохона имкониятидан келиб чиқиб, клиник, биокимёвий усуллар, инструментал текширув усуллари амалга оширилди.

Изланиш натижалари. Олинган натижалар қуйидагича тасдиқланди: вирусли гепатитлар билан беморларнинг 8 тасида (80,0 фоиз) ФООҚ билан 3 ойлик даволаш курсидан сўнг вирус бартарафланган, 1 та беморда, “тозаланиш - салбийлик” натижаси,

6 ойдан кейин ва яна 1 беморда - 1 йилдан кейин олинган. Синтетик АВП қабул қилинган бемор-ларнинг 10 тасидан 6 тасида вирус қонда ПЦР усули бўйича 3 ой ичида аниқланмай қола бошлаган, “тозаланиш” 6 ойдан кейин аниқланган ва 2 та беморларда вирусни йўқолиб кетиши бир йилдан кейин аниқланган. 2 та беморда, ПЦР натижаси манфий бўлишига қарамасдан, 2 йилдан кейин гепатит цирроз билан асоратланган.

Хулоса. Тасдиқландики, вирусли гепатитлар билан беморларни табиий биологик фаол қўшилмалар – Аскальций”, Шифон Мархабохон” ва “Асшифо” билан даволаш, синтетик ВҚП билан даволашга қараганда, нисбатан юқори самара беради ва хавфсиз ҳисобланади ва иқтисодий самара келтиради.